

©J. Staal

Project

S045—KWARTEL

Iedereen kent de Europese kwartel (Coturnix coturnix coturnix), maar wie heeft hem ooit goed gezien?

In 2000 startte Jan Staal met het project S045 – Kwartel Vogeltrekstation.

Het ringen van vogels geeft inzicht in overleving en migratiepatronen. Ook worden biometrische gegevens zoals gewicht, vleugellengte, leeftijd, geslacht van de kwartel verzameld om de algemene biologie van de vogel te onderzoeken.

De jaarlijkse aanwezigheid van de kwartel is onderhevig aan schommelingen over de jaren. De populaties in Europa zijn de laatste 30 jaren afgenomen.

Het doel van het project is om via ringonderzoek meer kennis op te doen over kwartels. De soort kan hierdoor mede beter worden beschermd.

Vogeltrekstation

Het ringproces

Het ringen van wilde vogels is een wetenschappelijke methode waarbij een metalen ring om de poot van een vogel wordt geplaatst. Elke ring heeft een unieke code. Wanneer de ring van een vogel wordt afgelezen, is bekend om welk individu het gaat, en kan de geschiedenis van de vogel worden gereconstrueerd.

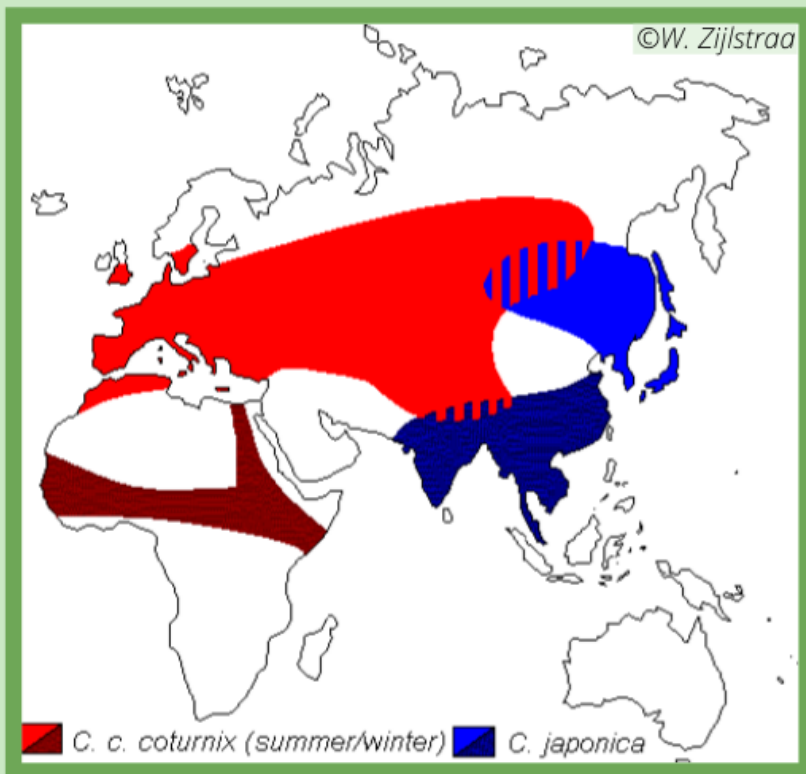

©J. Staal

Elke vogelringer heeft een uitgebreide opleiding gevolgd van minimaal 2 jaar. De ringer respecteert veel voorzorgsmaatregelen om het ringen voor de vogels zo min mogelijk verstorend te laten zijn.

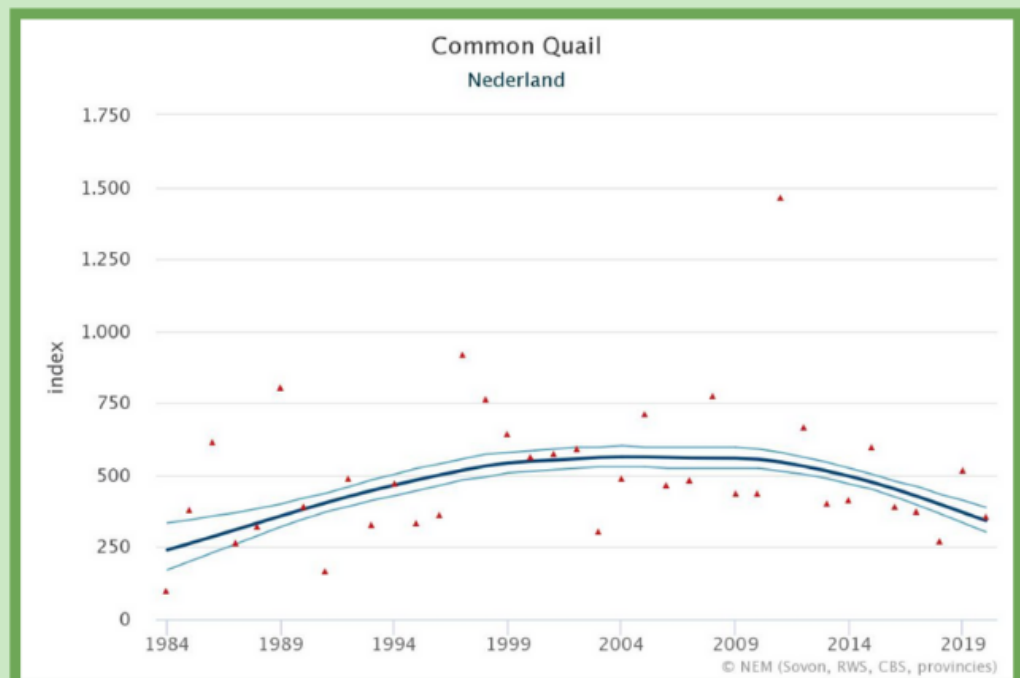
De Kwartel

De kwartel komt in een groot gedeelte van Europa tot aan Midden-Azië en tot Zuid-Afrika voor. Nederland bevindt zich aan de rand van het verspreidingsgebied. Kwartels zijn echte nachttrekkers en arriveren rond half april in Nederland om te broeden. Zij vertrekken in augustus terug naar Afrika.

Kwartels maken gebruik van het agrarisch gebied. In traditionele graanakkers, extensief beheerde gras- en hooilanden, akkerranden en kleinschalige cultuurlandschappen worden veel kwartels waargenomen.

Kwartelhanen kennen geen broedzorg en de hennen verjagen de hanen zodra zij gaan broeden. Hanen zijn opportunistisch en vaak zijn meerdere hanen rond een hen actief. Uit Spaans onderzoek bleek ook dat hanen na het bevruchten van een hen snel doortrekken naar een nieuw gebied om een volgend vrouwtje te zoeken.

Internationaal onderzoek

De universiteit van Barcelona onderzoekt sinds 2005 de status van de Atlantische populatie van de Europese kwartel. Dat onderzoek vindt plaats in Frankrijk, Spanje, Marokko en Portugal, welke sleutellanden zijn voor verspreiding van de soort. Men wil vooral meer kennis vergaren over de populaties die Europa bereiken vanuit Afrika.

Ook wordt er onderzoek verricht naar de hybridisering van de Europese kwartel met de ondersoort *Coturnix coturnix japonica*, die rond de Middellandse Zee veelvuldig voor de jacht wordt uitgezet. In welke mate wordt de genenpool van de Europese kwartel door de Japanse kwartel beïnvloed, en kan dit het migratie gedrag veranderen?

Uit dit onderzoek is tot gebleken dat er morfologische verschillen bestaan tussen de verschillende kwartelpopulaties. Ook wekten de resultaten de suggestie dat er verschillende trekpatronen bestaan binnen het dit Europese broedareaal.

Omdat Nederland aan de uiterste noordwestgrens van de broedverspreiding ligt, zijn de in Nederland geringde kwartels erg interessant binnen het Europese onderzoek.

Zoönose/DNA onderzoek

Sinds 2016 onderzoekt het Vogeltrekstation samen met het Erasmus MC Rotterdam de rol van trekvogels in de verspreiding van ziekteverwekkers tussen overwinteringsgebieden in Nederland. In het kader van dit project bemonstert Jan Staal de gevangen kwartels op zoönosen door afname van bloed. Ter aanvulling wordt DNA uit dit afgenomen bloed ook geanalyseerd om genetische verschillen en het hybridisatieniveau van de kwartelpopulatie in Nederland vast te stellen.

Bescherming van akkervogels in de landbouw

- Vaststellen van bufferzones. Deze zones mogen niet worden gemaaid vormen een veilige plek voor akkervogels.
- Het behouden van vegetatie op akkers na de graanoogst door het behouden van de afgesneden stoppels. Akkervogels kunnen dit habitat blijven gebruiken.
- Chemische bestrijding van onkruid tot half september te vermijden.
- Vaststellen welke habitats en gebieden worden gebruikt als broedgebied door akkervogels. Deze gebieden krijgen de focus op de bescherming.

Literatuur uit het project S045-Kwartel

Sanchez-Donoso, Ines, et al. "Massive genome inversion drives coexistence of divergent morphs in common quails." *Current Biology* (2021).

Staal J. & Biemans J. Hoofdstuk 8, "Beter één vogel in de hand". Lumeij J.T et al.(2008)

Staal J. & Koffijberg K. "Kwartels met de Spaanse slag: populatie-dynamiek van Kwartels nader geanalyseerd." *Limosa* 81 (2008)

Staal J. & Koffijberg K. "Spaanse kwartelonderzoekers in Nederland." *Op het Vinkentouw* 114 (2008):

Gezicht van het project

Jan Staal

Paul Villaespesa

Rens Sommers

Contact

Vogeltrekstation; info@vogeltrekstation.nl

Jan Staal; jdmstaal@gmail.com